

EUROPA-
KOMMISSIONEN

Strasbourg, den 8.3.2022
COM(2022) 108 final

ANNEX 1

BILAG

til

**MEDDELELSE FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET, DET
EUROPÆISKE RÅD, RÅDET, DET EUROPÆISKE ØKONOMISKE OG SOCIALE
UDVALG OG REGIONSUDVALGET**

**REPowerEU: En fælles europæisk indsats for mere sikker og bæredygtig energi til mere
overkommelige priser**

BILAG 1

Vejledning i anvendelsen af artikel 5 i elektricitetsdirektivet i forbindelse med den aktuelle situation

1. *Indledning*

Formålet med elektricitetsdirektivet er udnytte fordelene ved et integreret marked til at sikre overkommelige og gennemsigtige energipriser og energiomkostninger for forbrugerne, en høj grad af forsyningssikkerhed og en retfærdig omstilling til et bæredygtigt lavemissionsenergisystem. Artikel 5 har navnlig til formål at sikre effektiv konkurrence til gavn for forbrugerne og samtidig sikre beskyttelse af energifattige og sårbare husholdningskunder. Den fastsætter rammerne for en ekstraordinær, tidsbegrænset gennemførelse af regulerede priser, som kan tillades under særlige omstændigheder, f.eks. perioder med betydeligt højere energipriser. For at opretholde incitamentet til energieffektivitet og et effektivt marked bør lovgivningsmæssige foranstaltninger forblive midlertidige og omfatte en veldefineret køreplan for deres gradvise afvikling.

Den aktuelle situation på energimarkedene betyder, at det kan være nødvendigt at gribe ind i fastsættelsen af detailpriser, for at medlemsstaterne kan opfylde deres politiske mål og sikre overkommelige og gennemsigtige energipriser og energiomkostninger for forbrugerne.

Formålet med denne vejledning er at støtte medlemsstaterne i udformningen af sådanne foranstaltninger, sikre, at de er til gavn for forbrugerne under den aktuelle krise, og øge konkurrencen til gavn for forbrugerne på længere sigt. Den redegør for grundene til, at høje og volatile engrospriser på gas og elektricitet i øjeblikket kan begrænse konkurrencen og skade kunderne. På baggrund heraf kan medlemsstaterne fastlægge, under hvilke betingelser de ønsker at anvende fleksibiliteten i artikel 5 i forbindelse med prisindgreb i detalledet.

I henhold til artikel 5 skal leverandørerne frit kunne fastsætte den pris, til hvilken de leverer elektricitet til kunderne, frem for at den fastsættes af regeringen eller en regulerende myndighed. Årsagen hertil er, at i et velfungerende marked baseret på samspil mellem udbud og efterspørgsel vil denne bestemmelse:

- styrke forbrugernes indflydelse
- sende investeringssignaler på markedet, hvilket støtter forsyningssikkerheden på mellemlang sigt og overgangen til et dekarboniseret system
- støtte overgangen til et fleksibelt elsystem, navnlig med deltagelse på efterspørgselssiden
- tilskynde til energieffektivitet og energibesparelser, idet prisen på energi sender et vigtigt signal om energiens reelle værdi
- give forbrugerne flere valgmuligheder, idet leverandørerne konkurrerer om at afgive bedre tilbud baseret på pris og service.

I artikel 5 anerkendes det dog også, at det under visse omstændigheder kan være nødvendigt at fravige dette generelle princip. Medlemsstaterne kan gribe ind i leverandørernes fastsættelse af detailpriser (regulerede priser) i overensstemmelse med³⁴:

- artikel 5, stk. 3, som giver medlemsstaterne mulighed for at regulere detailpriserne for levering til energifattige og sårbare husholdningskunder på de særlige betingelser, der er fastsat i artikel 5, stk. 4, for at sikre, at de har råd til at dække deres grundlæggende energibehov

- artikel 5, stk. 6, der giver mulighed for indgreb i fastsættelsen af detailpriser for husholdninger og mikrovirksomheder i en vis periode for at lette overgangen til effektiv konkurrence mellem leverandører. Denne undtagelse er underlagt de mere specifikke betingelser, der er fastsat i artikel 5, stk. 7, og som er forskellige fra dem, der gælder for regulerede detailpriser for energifattige og sårbare forbrugere. Ifølge betragtning 23 til elektricitetsdirektivet, hvori der redegøres for formålet med artikel 5, kan der gøres brug heraf for at imødegå virkningerne af situationer med særligt høje priser.

2. *Begrundelser for at gribe ind i prisfastsættelsen som reaktion på den aktuelle situation på energimarkedet*

Selv om den nøjagtige virkning vil være forskellig fra medlemsstat til medlemsstat, er der flere måder, hvorpå den aktuelle situation på energimarkedet med høje og volatile engrospriser på gas og elektricitet kan begrænse konkurrencen og skade kunderne, bl.a. ved at:

- dominerende etablerede aktørers position cementeres
- energikilder med høje kulstofemissioner fastholdes
- leverandører forhindres i at få adgang til risikoafdækningsprodukter eller mere langsigtede markeder, som giver dem mulighed for at give tilbud til forbrugerne
- forbrugerne påføres betydelig skade på en måde, der sandsynligvis vil skade markedsudviklingen på længere sigt og dermed undergraver konkurrencen og energiomstillingen
- prisstigninger og volatilitet på engrosmarkedet overvæltes direkte på detailmarkederne, hvilket betyder, at detailmarkedet ikke kan beskytte forbrugerne mod prisvolatilitet, i det omfang disse forbrugere ikke kan tilpasse deres efterspørgsel
- antallet af leverandører på markedet reduceres som følge af den aktuelle situation på (engros)markedet til under det niveau, der er nødvendigt for at sikre effektiv konkurrence på detailmarkedet
- ordninger for forsyningspligtige leverandører overbelastes.

3. *Regulerede detailpriser i den nuværende periode med høje og volatile energipriser*

For det første kan en medlemsstat, hvis den allerede har truffet foranstaltninger som fastsat i artikel 5, stk. 3, eller artikel 5, stk. 6, fortsætte hermed i den nuværende periode. Den kan også tage hensyn til de nuværende høje og volatile engrosenergiprisers indvirkning på eventuelle køreplaner, som den har udarbejdet for at udfase disse indgreb på detailmarkedet.

I overensstemmelse med betragtning 23 er tidsbegrænsede indgreb i detailpriserne i den nuværende ekstraordinære periode med ustabilitet tilladt, selv om en medlemsstat allerede har opnået en situation med fuld konkurrence, enten for alle kunder eller for en kundegruppe, med henblik på at nå følgende mål:

- at sikre beskyttelse af sårbare kunder og husholdningskunder mod perioder med usædvanligt høje priser
- at sikre en fortsat overgang til fuld konkurrence
- at forhindre, at det allerede opnåede konkurrenceniveau forringes i alvorlig grad (af de grunde, der er anført ovenfor).

4. Sikring af, at foranstaltningerne opfylder målene i EU's energipolitik og elektricitetsdirektivet

Hvis en medlemsstat regulerer detailpriserne på grund af den nuværende periode med høje og volatile priser, er det vigtigt, at dette ikke undergraver de bredere mål i EU's energipolitik og elektricitetsdirektivet. Disse mål omfatter konkurrencemarkeder, forbrugerindflydelse, øget anvendelse af vedvarende energikilder, et fleksibelt elsystem og øget energieffektivitet.

Dette kan sikres ved at anvende de krav, der er fastsat i artikel 5, stk. 7. Dette vil sikre, at foranstaltningerne udformes på en sådan måde, at deres mål kan nås, står i rimeligt forhold til det pågældende mål og ikke griber mere end nødvendigt ind i markedets normale funktion.

I praksis skal der i disse foranstaltninger nødvendigvis tages hensyn til de særlige forhold, der på nuværende tidspunkt gør sig gældende med høje og volatile engrospriser på energi, og det overordnede mål om dels at sikre den mere langsigtede overgang til et fuldt ud konkurrencepræget detailmarked, dels at lette energiomstillingen.

5. Vigtige overvejelser ved fastsættelsen af regulerede detailpriser

Regulerede detailpriser i den aktuelle situation bør give plads til at sikre, at markederne kan fungere godt for forbrugerne på længere sigt. Det betyder, at de bør ledsages af foranstaltninger for at opnå effektiv konkurrence og en metode til vurdering af fremskridt i forbindelse med disse foranstaltninger. De mest hensigtsmæssige foranstaltninger vil afhænge af den specifikke situation i den enkelte medlemsstat og de særlige udfordringer, den står over for, og kan omfatte følgende:

- foranstaltninger til at styrke forbrugernes indflydelse
 - foranstaltninger til at muliggøre egetforbrug og -produktion
 - energieffektivitetsforanstaltninger til at mindske energiefterspørgslen, øge energieffektiviteten og gøre forbrugerne mindre udsatte for virkningerne af prisvolatilitet
 - udnyttelse af fleksibilitetspotentialet på efterspørgselssiden til at reagere på udsving i udbuddet og efterspørgslen, navnlig for at sikre, at kunderne kan deltage i foranstaltninger vedrørende efterspørgselsreaktion gennem aggregering
- foranstaltninger til at sikre, at alle leverandører opererer på en forsigtig måde, der beskytter forbrugernes interesser
- foranstaltninger til at sikre, at leverandørerne på markedet kan afgive tilbud, der opfylder forbrugernes behov:
 - leverandører kan få adgang til langfristede kontrakter på lige vilkår
 - foranstaltninger til støtte for nye leverandørers effektive adgang til engrosmarkederne
 - foranstaltninger over for dominerende producenter med henblik på at stille terminskontrakter til rådighed på et fair grundlag (f.eks. på samme vilkår som på deres forsyningsafdeling). Hvis producenterne allerede har solgt energi på termin gennem langsigtede elkøbsaftaler eller bilaterale kontrakter, bør denne energi udelukkes
 - fjernelse af hindringer for nye deltagers adgang til markedet.

Medlemsstaterne bør under alle omstændigheder sikre en fuldstændig og effektiv gennemførelse af kapitel III i elektricitetsdirektivet for at sikre forbrugerindflydelse.

Metoden er nødvendig for at vurdere fremskridtene med hensyn til tilbagevenden til markeder med fuld konkurrence. En køreplan med milepæle for afviklingen af regulerede priser ville være en måde at opnå dette på:

- Milepælene bør navnlig vedrøre afbødning af virkningerne af de ekstraordinære udbuds- og efterspørgselsforhold uden forventninger om en tilbagevenden til niveauet før krisen. Det vil betyde, at der igen vil kunne forventes fuld konkurrence på grundlag af det nye engrosprinsniveau.
- Køreplanen bør være tilstrækkelig klar til, at markedsdeltagerne kan planlægge frem i tiden.

Minimering af de potentielle negative virkninger af regulerede priser betyder også, at der skal sikres ikkediskriminerende behandling af leverandører. Dette skal omfatte følgende:

- Leverandørerne bør frit kunne udvikle andre tilbud, der ikke er baseret på de regulerede priser.
- Dynamiske priskontrakter bør ikke berøres, og forbrugerne bør fortsat have mulighed for at vælge dynamiske priser.
- Metoden bør sikre, at den ikke cementerer dominerende aktørers position.
- Den regulerede pris bør ikke baseres på en bestemt operatørs samlede produktionsanlæg. Hvis en bestemt operatørs samlede produktionsanlæg tidligere er blevet stillet til rådighed for alle leverandører på ikkediskriminerende vilkår, vil dette dog kunne tages i betragtning.
- Der bør være gennemsigtighed i udvælgelsen af den leverandør, der er omfattet af den regulerede pris, og udvælgelsesproceduren bør være baseret på ikkediskriminerende udvælgelseskriterier.
- Hvis der ydes kompensation til leverandøren for at afgive tilbuddene til regulerede priser, er der to muligheder:
 - Alle leverandører bør have mulighed for at afgive tilbud til den regulerede pris på samme grundlag. Hvad angår tidspunktet for kompensationen bør der tages hensyn til de forskellige økonomiske konsekvenser for små leverandører, så de beskyttes mod uforholdsmæssigt store byrder, der kan opstå som følge af forpligtelsen til at tilbyde elektricitet til regulerede priser.
 - Leverandøren bør udvælges gennem en åben procedure, f.eks. en udbudsprocedure.

Regulerede priser bør afspejle omkostningerne på et niveau, der giver mulighed for effektiv priskonkurrence. I den forbindelse bør medlemsstaterne tage hensyn til følgende:

- Metoden til fastsættelse af den regulerede pris bør kunne revideres fuldt ud.
- I forbindelse med beregningen bør den myndighed, der gennemfører de regulerede priser, have adgang til de nødvendige oplysninger om industriens omkostningsstruktur.
- Den regulerede pris skal i rimelig grad kunne dække leverandørernes omkostninger og vurderes på grundlag af objektive økonomiske kriterier, herunder regulerede eller administrative omkostninger.
- I en periode med høje og volatile priser er det særlig vanskeligt at fastlægge en passende referencepris for leverandørernes omkostninger ved indkøb af elektricitet. Det er dog vigtigt, at regulerede priser — selv om de ligger under det niveau, der er nødvendigt for at dække engrosomkostningerne i en specifik kortsigtet periode — afspejler omkostningerne under hensyntagen til en behørigt begrundet længere periode. Dette kunne f.eks. være baseret på normalt forhåndskøb af energi foretaget af leverandører i den pågældende medlemsstat.

Andre krav i artikel 5, stk. 7, i elektricitetsdirektivet omfatter bl.a.:

- minimering af eventuelle negative virkninger af regulerede detailpriser på engrosmarkedet for elektricitet
- sikring af, at de parter, der begunstiges af regulerede detailpriser, fortsat kan vælge tilbud på konkurrencemarkedet og får støtte og oplysninger herom
- direkte informering af kunderne om muligheden for at installere intelligente målere og give dem den fornødne bistand
- sikring af, at regulerede detailpriser ikke fører til direkte krydssubsidiering mellem kunder, der forsynes til markedspriser, og kunder, der forsynes til regulerede leveringspriser.